

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

En Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta Eulària, 25
PALMA DE MALLORCA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-Tamo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadracions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Ventim

Dues causes criminals
contra «Es Puput».

An aqueix paperot li ha succeït lo que per força li havia de succeir, lo que ja no es sa primera que li succeix, lo que li succeï au so raig i roi d'infamies i barbaritats contra un reverent prevere que ja és mort (Deu el tenga en la santa Glòria), que l'hagué de dur an es Tribunal; i es fundador i director de tal paperot en sortí condemnat a presili per estafa i hagué de fogir d'Espanya i encara no hi ha pogut ternar per no haver-se de veure tancat anys i més anys amb sos altres criminals. P'es *Puput* sa questió es porer tirar senayades de fema, pudenta i verinosa contra capellans, frares i monges i contra tota altre persona respectable, i amb això porer vendre molts d'exemplars i fer es negoci.—Sí, això és sa vida des *Puput*: es negoci, s'exploatació de s'escàndol. Si no's dedicás an això, fa anys que seria mort; no hauria durat tres mesos, perque és es paper més mal escrit, escrit amb sos peus, bolcant-se dins sa pols més bruta, dins es llot més empestador.

Bovetjant bovetjant amb s'honra i amb so bon nom i amb sa respectabilitat de ses persones, ballugant-se damunt un terreny tan perillós i llenegadis, s'és descuidat una mica i ha pegat de folondres amb això de Porreres, resultant que dos reverents sacerdots i una respectabilíssima senyora i mare de familia han entaulada querella criminal contra es paperot, contra es responsable de sa publicació de s'article *Infamia horrenda* que sortí dalt es *Puput* de dia 2) de desembre. S'infamia horrenda fou sa publicació de tal article, no es fet que es paperot pretenia denunciar, perque era fals, una calumnia tan grollera com descarada, que tot Porreres sab que no és més que una calumnia sensa nom per lo indigna.

Aquell articlot acusava dos capellans i una mare de familia d'una partida de crims horribles, anomenant p' es seu nom i llinatge i sobre-nom cada persona acusada. I lo inverosímil és sa manera. .. animalenca com justificava es *Puput* sa publicació de tal raig de calumnies i atrocitats: posá que ells, es qui soien cada setmana es paperot amb sos seus escrits infectes, «estaven tranquils a dins sa redacció quant se presentá un homo i mos diu:—Venç a fe una denuncia grave de Porreres». Aquell homo els «allarga un escrit», el «lletgeixen y encara que fos un cas de conciencia no publicarlo li exigiren que identificás sa seu persona». «Identificada aquesta a conciencia», diuen es terrolers malas ánimes que escriuen es *Puput*, que «cregueren fer un bé a una víctima publicant una infamia» que tals escrigadoretos «pensaven desterrada d'aquets temps». Tal «infamia» acabava així: «Potser que ni ha je qualcún que negui aquesta historia tan vergofiosa, pero estiguin segurs es lectos de que tots es rigurosament historich i publich; es qui heu negui segurament será complice d'aquesta infamia».

Publicada tal «infamia» i enviada una bona remesa de *Paputs* a Porre-

res, allò va esser una bomba, pero no contra ses persones que es *Puput* denunciava a sa reprovació i execració de tot Mallorca, sino contra es fals denunciador, conegut de tothom dins Porreres per s'estat llamentable des seu cap. Tal va esser s'indignació que causá dins apuella vila sa publicació des *Puput*, que sa persona que tothom signava amb so dit com a denunciant, s'hagué de retreure de presentar-se en públic per evitar que n'hi fessen qualquna que s'hi hagués de posar sa má.

Si es *Puput* n'hagués tengut gens gens de cervell ni de bona fe, lo que hauria fet davant un escrit tan greu com es que aquell «homo» li presentá, seria estat escriure a qualcún de Porreres sobre lo que hi havia d'aquells fets tan gruixats i vergonyosos que li denunciaven, per no exposar-se a una barrumbada com sa que li és venguda. Qualsevol de Porreres que hagués consultat, fora es denunciador, li hauria respost que no en fés cas, que tot Porreres sabia que no hi havia res ver de tot quant deia tal denunciador, que aquest fa estona que té es cap a compandre. Això demanava sa prudencia més elemental: pero com es *Puput* no l'ha coneguda mai ni de vista an aquesta virtut cardinal, com tractant-se d'infamar i de tirar senayades de llot verinós demunt qualque capellá, pert es corbam i no se pot detenir, ses derrerres que tengueren ses malas ánimes que escriuen es «*Puput*» d'anar-se'n a enterar en res ni per res de tot aquell cabermoni; veren que porien infamar dos sacerdots i una mare de familia, persona principal de Porreres, a on porien col·locar cent o docents exemplars i així remassar unes quantes pessetes, que per això plora s'allot, vui dir, es «*Puput*». Sí, segons sa seua costum, es «*Puput*» publicá aquella «infamia horrenda», i ara se'n ha duit s'aumut p'es cap; li han posades dues causes criminals.

I que ha fet s'animalot? ¿Confessar sa seua toixerredesa i posar-se a coses de raó? Això era lo únic que hi cabia per fer-se digne de compassió, pero ¡ca! Quin està ell per anar dret mai ni fer lo que fan ses persones! Lo que fa dissapte passat, és pintar-se «defensor de dames» injuriades, com ets antics cavallers, que si mai sentien ofendre cap dona, cap «dama», sortien a defensar-la, arriscant sa seua mateixa vida. Ja estava ben fet això que feien es cavallers d'en-primer; pero sa questió és: que es cas des «*Puput*» no és res d'això, sino tot lo contrari: cabalment una de ses persones ofeses de part des «*Puput*», sa més directament ofesa, es una «dama» una digníssima mare de familia i viuda per afegit i per lo mateix més digna de respecte i consideració. Cabalment ets antics cavallers se feien defensors especialment de ses viudes. De manera que lo que ha fet es *Puput* amb això de Porreres, no té absolutament res que veure ni té cap punt de semblansa amb allò que feien es cavallers d'en-primer per ses «dames» que veien ofeses. Lo raro, lo gros seria que s'«Animalot pudent» n'hagués feta cap de fantasia gens consemblant a ses que feien aquells cavallers llegendaris. Moltes de coses ha demostrat s'«Animalot» sebre fer, pero totes repropies, virolenques, grolleres, idignes; de *cava-*

lherosidad no ha demostrat tenir-negens mai, i manco amb dones, ja que casi no passa dissapte que no'n posi unes quantes com un pedás brut.

Idò si, ara es «*Puput*» té sa desvergonya de voler-se fer passar com un *Qui-axot*, com un defensor nat de tota «dama» que veji ofesa o víctima de qualque injusticia, allà on comensá per ofendre gravíssimament una «dama» digníssima, mare de familia i viuda, atribuïnt-li uns crims que escarrufen i aborronen, de sols pensar que una mare los puga arribar a cometre! ¡I un paperot que té pit per cometre tal indignidat contra una *dama*, té llavó sa desvergonya de sortir a parlar-mos de que «tè honor i cor»? ¡No, «Animalot pudent!» en tot això que heu fet en lo de Porreres, lo que hu demostrat és no tenir «honor» ni «cor» ni seny ni sentit comú ni vergonya!

¡O escrigadoretos des «*Puput*!» se necessita no tenir res d'això per fer lo que heu fet voltros, que, després de dir dia 20 de desembre que, si «n'hi havia qualcún que negá» aquells fets horribles de Porreres, sols poria esser un que hi estigués «complicat»; després de «assegurar» que tals fets que atribuïeu an aquella «dama», mare de familia i viuda, i an aquells capellans, «eren rigurosament historichs i públics»; després de dir tot això, teniu cara per escriure dissapte passat això altre: «Nosotros leímos el artículo en el cual se trataba el asunto de Porreres, consultamos la firma, vimos que no era apócrifa i le dimos cabida...» «Si engañaron al denunciante las almas malévolas y las lenguas mordaces, si la infamia de Porreres no existe más que en ciertas mentes entecas que se compacen en hacer mal y en sembrarlo, peor para los viés a quienes la conciencia a estas horas ha de recordar terriblemente».

¡I a voltros, grans carronyes, no vos remordeix sa conciencia d'haver rebuda tal senayada d'infamies id'haver-la escampada per tota Mallorca, sensa cuidar-vos gens d'aclarir si hi havia res ver d'aquelles cosotes que donáreu per tan veres, per tan «rigurosament historichs i públics» que diguéreu que sols les poria negar un que hi estigués «complicat», un que en fos culpable? De manera que ara ja admeteu que poren esser «males llengos», «llengos mossegadores» que s'inventaren allò que voltros «asseguráveu» que era «rigurosament historich i públic!» ¡Fins ara que vos han duits an es Tribunal no hu heu vist tot això!

¡I teniu, jo grans marxandos! jo grans poques-coses! sa frescura de dir dissapte que «no coneixeu dona Juana Aina Mora ni es preveres don Bernadí Picornell ni don Bartomeu Picornell, que voltros tenguéreu pit per denunciar-los davant tot Mallorca com autors d'una partida de crims aborronadors? Això demostra si hu sou esguerrats i malas ánimes! Sensa conèixer bé ses persones, sensa anar a aclarir gens si es ver lo que venen a contar vos d'unes persones que no coneixeu, sensa donar cap passa per assegurar-vos de que no vos enganen i de que es fets denunciats son vers i no una calumnia horrenda, voltros aculliu tals infamies, i es més tranquils del mon les escampau per tot Mallorca! ¡I llavó teniu sa desvergo-

nya de dir que ni «odis ni inxes» «vos mogueren» a admetre i a publicar aquelles infamies horribles que publicáreu dia 20 de desembre contra dona Juana Aina Mora i Mn. Bernadí i Mn. Bartomeu Picornell, sino que vos mogueren «ansies de justicia i desitjos de bé!» Es lo que sempre heu fet, grans bandies: unir sa carronyeria an es desenfreiment i a sa desvergonya.

Sa questió està en mans des Tribunal, i es Tribunal dirá quina es sa culpabilitat i sa responsabilitat de cada qual. En tot això LA AURORA no s'hi vol aficar ni vol dir-hi un mot: ja el dirá es Tribunal. Noltros no hem volgut més que tractar sa cosa de part-defora, sensa tocar es bessó de sa questió; posar de manifest ses circumstancies externes des fet, que posen en evidenci sa mala fe i sa malavolencia i sa toixerredesa des «*Puput*».

Molt bé han fet de durlo an es Tribunal dona Juana Aina Mora i Mn. Bernadí i Mn. Bartomeu Picornell. Ja sabem que n'hi havia que les desaconsellaven que hu despreciassen, que no'n fessen cas de tot lo que poria dir es «*Puput*», donant per raó que negú el pren en serio an aqueix paperot i que tothom el desprecia. Això és sa gran equivocació de ses persones de bé de Mallorca, i que amb això han feta possible se vida infamosa des «*Puput*», infamosa i afrontosa p'es bon nom de Mallorca, que el sostén i el lletgeix. Despreciant-lo ses persones de bé, li han deixat prendre ales, l'han deixat córrer i fer mal; per tot arreu, avui contra aqueix, demà contra aquell, demà passat contra aquell altre. Si la mitat des que es «*Puput*» ha ofeso i botxinetjats, haguessen acudit an es Tribunal fent-li aplicar la llei, que tantes de vegades ha potejada, fa estona que no sortiria tal paperot i no faria es mal que fa entre sa gent ignorant i curta de tei que se creu que és ver tot lo que surt en lletra de mol'lo.

Si, es una acte de dignidat i de decencia pública aprofitar tots es remeis que sa llei dona per tair ses camies i capturar un paper tan infame i tan noningú com es «*Puput*», ignominia i afronta de Mallorca.

¡Que Deu nostro Senyor il·lumin es Tribunal que ha de fer sentència demunt aqueixes dues causes criminals contra es «*Puput*!» ¡Que triump sa veritat i sa raó, i sia castigada degudament sa calumnia i sa mentida! Amén!

Un anarquista tirant verí.

Damunt es paperot «El Rayo» fa setmanes que un pifoler que s'amaga baix de ses inicials F. S. B. etziba enfilals de dois i de noningunades contra es Director des Manicomio o Bogeria Provincial i contra ses digníssimes i heroiques Monges que cuiden es desgraciats que les han haguts de dur a tal hospici. Ses coses que diu aquell cap-verjo, son de tal naturalesa i les diu d'una manera tan envitricollada i taliquina, que un no sab per on les ha d'agafar. Lo que se veu ben a les clares és que aquell que les escriu es un anarquista de set soles, que no les pot veure a ses Monges ni pintades, senzillament perque fan olor de Deu, perque son cosa de l'Esglesia de Deu, perque no son barrufetes ni tenen res d'anarquista.

No hi ha remei; ets anarquistes en duen un dimoni a cada cabeç de ses Menges i de tot lo que sia Autoritat. Es missatges d'En Barrufet son així, i foris.

Nota final: dia 10 de juner es deute de «El Rayo» pujava a 385'20 pessetes.

¡Endevant ses atxes, escrigadoret-xos anarquistetxos!

¡Pobrets! ¡No han romput cap plat mai!

Es socialistes es sa gent més... fresca. Ells volen porer insultar i calumniar qualsevol, i llevar sa pell i fins sa vida an es qui no los va per ses seues, sobre tot si es cap capellá, frare o monja; i llavó si es calumniats, si ets ofesos acudeixen an es Tribunals per que los fassen justícia, surten es grans noninguns de socialistes ofensors i insultadors, denant-se per vicimes des capital, de sa reacció, des burguesos. Així es lo que fa s'«Obre-retxo Balear», defensaut com una victima des Clero aquell cap esforat que insultá i calumniá d'una manera tan indigna i desenfreída lo Rt. Senyor Ecónom de Lluçmajor; i llavó també presenta com a victima de sa gent sensata de Mataró un altre confrare seu que va escriure certs articles, per lo qual l'han processat i es Fiscal de l'Audiencia de Barcelona demana per ell set anys de presili.

Es socialistes son així: volen porer cometre qualsevol delictu, i llavó no volen esser castigats! De manera que per ells no hi ha d'haver llei que los captur gens de cometre crims i atentats! ¡Quins farsants! ¡Quins hipócrites! ¡Deu se'n apiat! Amè!

Fiau-vos-ne de ses promeses des socialistes!

Ja sabeu que l'any 1910 començaren es socialistes ses seues brave-ja des i estufornos de que ells tenien tanta de forsa ja, que aturarien de que Espunya tornás haver de fer guerra an el Marroc, perque si s'hi atansa a fer-n'hi gens es Govern, ells s'alsarien i enviarien Govern i Monarquia a fregir ous de lloca. ¡I hu juraven i perjuraven que farica aquesta homonada a's dia que es Govern s'atrevis a embarcar un soldat cap an el Marroc o a desparar-hi cap fusell.

Efectivament, es socialistes han cumplida sa seua paraula a sa man revés: es Govern ha enviades ses tropes an el Marroc que ha cregut convenient, i ses tropes e hi han fetes totes ses campanyes que es Govern ha tengut a bé que s'hi fessen; i es socialistes ¿quina l'han feta? Se son morts de vergonya davant aquest fracás seu tan ferest? No hu creguen, sa vergonya no los pot matar perque no'n tenen. Ells lo que fan, es seguir dient que ells comanden, que ells s'imposen, que es Govern no té altre remei que fer lo que ells volen; i mentres tant, fan per tot arreu aplecs i més aplecs contra sa guerra del Marroc, pero uns aplecs lo més tranquils; just se desmanden de llengo, en lo que veuen que no los pot dur cap disgust. En quant a passar a vies de fer, a fer cap alsament contra ses disposicions des Govern sobre tal guerra, se'n guarden com de caure. Es que sabeu que l'estimen de molt an es cuíro! sabeu que le hi tenen de gelós! S'esbraven esmolant-se sa garrova cridant com a bugaderes, com a xoquins, com a remerols. ¡¿quina altra cosa voleu que fassen, si no son més que unes xèxeres, que no tenen en actiu servici més que sa llengo per embuiar fil i es barram per empassolar-se bon trossos, i es dimonis, com més saborosa es sa teca, més se'n agraden!

¡Pobre classe treballadora si sa re-denció li ha de venir des socialistes! ¡Ja hi beuria fresc! ¡Ah socialistetxos de la socialisteria!

S'«Obre-retxo Balear» contra ses Capelletes de la Sagrada Familia.

No poria faltar an aqueixa obra tau santa i poética s'odi barrufetenc des missatges de Satanás, d'ets escrigadoringos de s'«Obre-retxo Balear». Aqueixa devoció a la Sagrada Familia, conort i agombol de tois es cors, sobre tot de tois es desvalguts i atribulats; aqueixa maina del cel, que dona a tast la benaventuransa eterna; aqueixa dolcissima i sanitosissima devoció de ses Capelletes de la Sagrada Familia, essent cosa tota del Bon Jesus, de la Mare de Deu i del Patriarca St. Josep, se comprén que exciti sa rabia de tois es merdacaners d'En Barrufet com s'«Obre-retxo Balear», que amb aixó demostra lo divorciat, lo decantat, lo esgarriat, lo fuit que va de s'opinió pública, des sentit general des poble mallorquí, que ha acullida i abrassada amb tant d'entusiasme sa devoció de ses Capelletes, que s'és extesa per tot Mallorca com cap altra devoció. ¡Vaja idó, quissonots de Satanás, escrigadoringos des paperot socialistanxo, seguiu lladrant contra la Sagrada Familia, si voleu que la gent vos arribi a conèixer de tot! ¡Es vostro lladr es sa millor propaganda que poreu fer a favor de ses Capelletes de la Sagrada Familia. ¿Les combateu vos tros? Ja es senyal que son cosa bona, que no son cosa d'En Banyeta-Verda, sino cosa de Deu!

¡Escoltau ho, anti-clericaletxo d'Espunya!

A sa gran república federal d'ets Estats Units de Nort America cada any se fa una gran festa religiosa d'«Acció de Gracies» a Deu nostro Senyor p'ets beneficis que els ha concedits en tot l'any.

Es President de sa República es es qui senyala es dia que s'ha fer tal festa; i no es una festa just dos catòlics, sino de tots ets altres que professen una altra religió. Aquesta festa de l'any 1913 va esser dia 27 de novembre, i es President, com la decretá, dirigí a toia la gent nort-americana, entre altres, aquests mots: «Es temps s'acosta que es poble americà, en virtut d'una antiga tradició,

dona gracies i tributa alabansas a Deu Totpoderós en agraïment des beneficis i bendicions que sa Bondat Divina mos ha volgut dispensar. Aquest any que acabam, es estat particularment abundós en favors per part de sa Divina Providencia. Convit, idó, tot es poble a celebrar es dia 27 de novembre amb tota solemnidad, deixant de fer feina i donant gracies a Deu Totpoderós cadascú dins casa seua i dins ses respectives esglesies per totes ses bendicions favors que ha tengut a bé dispensar-mos».

Quant se celebra tal festa, sempre es Delegat Apostòlic es Representant de la Santa Seu a Washington celebra de Pontifical a la Seu de St. Patrici, i hi convida es President de sa República i ses altres Autoritats. Dia 27 de novembre darrer e-hu feu així es Delegat Apostòlic, i ses Autoritats e-hi acudiren i fins i tot es President de tota sa Confederació Nort-Americana s'hi deixá veure an es Pontifical des Delegat, Apostòlic!

¿E-hu sentiú, republicanetxos botetxos de Mallorca, que, en sentir anomenar o veure res de Relligió, ja amollau an es bram? No parl p'ets republicans de bona fe que no confonen s'amor de sa republica amb s'odi a sa Relligió. No, quant deim republicanetxos, sempre mos referim an aquell's benastres, an aquells tudosses, que tot es seu republicanisme consisteix en bramar i fer llamada contra sa Relligió. ¿E-hu veis com no es ver que sa república sia res de lo que voltros preteniu? ¿No son tal volta ben republicans ets Estats Units? Com idó que es President mana fer festes d'acció de gracies a Deu p'ets beneficis que Deu e-hi ha fet? ¿Com es que ses Autoritats republicanes i es meteix President assisteixen oficialment a un Pontifical des Delegat Apostòlic? Ah! es que aqueis republicans d'ets Estats Units son persones, i voltros no passau d'esser, tot lo més, màeces de grenera des dimonis cucarells. ¿Quant era que en cobrareu gota de seny? ¡No hu sé que vos fareu si en cobrareu gens mai!

¡Deu ho fassa que n'arriben a cobrarria fer obres de cristians! Amè!

¡Ara vos tenim! ¿I a on son ets ases i ses mongetes, gran pillastra? Si no les mos treis a l'acte, vos agafam per aqueix coll de porro i el vos torcem, com que matar un gall! ¡Polissonal més que polissonal!

—¡Uei va dir sa jaya-Gri! ¡Mirau-vos-hi una micoína més amb so rallar, sino voleu que acabi malament! A una dona de bé con som jo, no la tracten d'aquesta manera!

—Idó venguen ets ases i ses somades de mongetes! de'n aqueils dos homos. ¿A on dimoni les teniu? ¿què n'heu fet?

—No crideu tant, deia sa jaja. Tampoc no hi ha cap necessitat d'haver d'alsar es carrer i moure escándol. ¿Què han de dir es qui passen, tota aquesta ciutadania, que tois pareixen senyors grossos?

—Veiam si encara haurem de caure devall! deien aqueils dos beneits ¡Noltros que demanam lo que es nostro, encara serem ets escandalosos! Sobre tot, ets ases i ses somades de mongetes! ¡Aixó es lo que interessa que mos doncu més que depressa, si voleu estar bé!

—Bonol arribá a dir sa jaja. ¡Parlem-ne d'ets ases i de ses mongetes! Com recordareu, voltros me váreu dir a s'hostal d'Algaire que poria comensar a caminar amb sos animals i que ja n'agafaríu. E-hu vaig fer així, i allá camina camina caminarás i cap en vant te farás; i cada instant me girava darrera, per veure si veníeu i mai vos destriava, i ¡hala cap envant! i voltros ben alerta a deixar-vos veure! Sobre tot, com me'n vaig tèmer, vaig esser a ses Enramades a sa Porta de Sant Antoni. I allá espera qui espera que voltros venguésseu, i voltros ¡ben alerta a venir! I jo vaig arribar a dir: —Aqueis homos se serán perduts o haurán tengut qualque de-nou. Lo millor que puc fer, es vendre-los sa somada de mongetes; i així, en arribar, ells no haurán de fer més que alsar es diners, porán tornar girar cap a Manacor.

—¡I les mos heu venudes a ses mongetes? diuen aqueils dos.

—¡I ben aviat! diu sa jaja.

—¡An gran lladrel diuen ells. I ¿qui vos havia dada orde per fer aquesta?

—Idó haguésseu tronpitxat més i no haguésseu fotjat tant devers s'Hostal d'Algaire diu ella. ¡No i encara en vaig fer una altra de més grossa! Com haguérem feta barrina de ses mongetes, passa un mercader, guipa es dos ases, i s'exclama: —¡O quin dos ases més plantosos i més polits! Germaneta, ¿que son venals? —Si les me pagau bé...

—¡Aquesta sí que mos es bruta! s'exclamen l'Amo i s'Hortolá. I les mos venéreu an ets ases?

—¡Com dos i dos fan quatre! diu sa jaja.

—¡O gran dimoni de dona! diuen aqueils dos. ¡Aixó si que no pot anar! ¡No sabem amb e quin sant teniu bo que no vos esbenam aquí mateix! ¡Si no n'haguéssem de dar compte a Deu, aquí mateix vos fèim sa pell.

—Peró, ¿per que no'm deixau acabar de dir? diu sa jaja. Com ses parts son oïdes, se fa sa sentència, homos sants de Deu! ¿que vos fassiu comptes que mos n'han donat des dos ases? Idó docentes lliures!

—¡I aquesta es vera? diuen l'Amo i s'Hortolá.

—¡Passa de vera! diu sa jaja. Sobre tot, per un desengán vostro, anem allá on me guarden es doblers d'ets ases i de ses mongetes, que també les me pagaren ben salades, mitja dobla de vint de cada somada, i hu tocáreu amb ses mans, i cobrareu tota sa gran doblerrada. ¡Veiau si'n poreu comprar un altre d'aset per hom, i es doblers que encara vos romandrán! ¡E-hu he de veure si encara vos queixareu de mí.

Aqueils homos, com sentiren alló romangueren tot estafaril-lats; no sabien que los passava; no hu acabaven de creure que alló fos ver, pero tampoc no gosaven a donar ho per mentida, i més com venen que sa jaja Gri los estirá per un bras cap a sa casa a on deia que li guardaven es diners d'ets ases i de ses mongetes.

I ja foren partits darrera sa jaja-Gri, travessa qui travessa carrers i volta qui volta cap-de-cantons, i de d'allá tant com en porien treure per-

DE TOTES ERBES

Si jaja Gri

(segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que sa jaja Gri, lo primer que va fer, com va esser a Ciutat, fonec anar-se'n a una bona botiga de robes i a una altra de mobles i compra sa caixa i es parament per sa seua fia a fi de que se pogués casar en voler, perque lo que deia ella: *Quant s'escludella es calent, no la deixeu refredar.*

I com la dona duia es doblers des dos ases i de ses dues somades de mongetes de l'Amo de So'n Frau i de s'Hortolá de So'n Mas, paga a cap de tornai i diu si li volen guardar tot es tu autem fins lo endemà que vendria amb un traginer per dur-se'n-lo.

A les-hores se'n va a un hostal ben esberrat, a fi de que aqueils dos d'ets ases i ses mongetes tenguessen mal d'afinar la, i allá sopa i ¡ja jeu e manca gent!

Lo endemà ben dematinet, pega cossa an es llensol, paga s'hostalatge, i ja pica de talons a trescar per dins Ciutat a veure si afinará cap traginer que se'n pogués dur tota sa cosa.

En troba un de Artá, l'escomet, se peguen de barrina, la fan, i amb aquell traginer i es carro ¡hala an aqueils botiges de robes i mobles fets!

Carreguen a cada banda amb quatre grapadas, i es traginer diu:

—Bonol a mí, per guanyar temps, me convendria partir ara mateix, per porer anar tira tira i no cansar massa es bestiar.

—I a mí també que'm convé— diu sa

jaja, quei partiguem a l'acte. Jo ja no n'hi tenc cap de feina dins Ciutat.

Peró encara no acabava de dir aixó, com *tacl* m'afina a s'altre cap de carrer dos homos qui se'n venien daixo daixo, escampant la vista por tot, com esglaiats.

Eren ni més ni pus l'Amo de So'n Frau i s'Hortolá de So'n Mas, que la cercaven a ella, cansats i morts de cercar-la per dins Ciutat, i que cada instant deien:

—¡Ja no la trobarem an aqueix dimoni de jaja! Malí pegás rampa a ses cames allá on és i que hi romangés sembrada, i noltros la poguéssem aglapir!

Com sa jaja los me colombra, diu amb ella meteixa:

—¡Ja hi som a bou! ¡Ja'm puc preparar per una bona barrumbada!

¿que fa ella? Diu an es traginer:

—Germanet, ¿veis aqueis dos que se'n venen cap a noltros? Son dos coneguts meus, que no hi havia pensat gens que amb ells hem d'anar a fer una feina. De manera que lo millor será que vos comenseu a caminar; i jo ja vos agafaré, o si no, ja cercaré altra colcadura. En esser a St. Llorens, si no l'he agafat, demanau *Ca-sa-jaja Gri*, deixau hi sa carretada, i feis sa vostra via.

Així hu fa es carreter, i de d'allá cap an es seu poble.

Amb aixó l'Amo de So'n Frau i s'Hortolá de So'n Mas ja havién guipada se jaja-Gri, i ja l'envesteixen més cremats que una espardeya i com que la s'haguessen de menjar a picades.

—¡Ah gran polissardal! deien ells.

que es dimoni de jaia tenia una cama de foc, i no se retia ni desmaiava mai, i se'n anava com un llonzi.

A la fi arriben davant un casat molt gran i ella les diu:

—Es aquí que'm guarden es diners Voltros no vos mogueu; esperau just una mica; jo hi pujaré per donar avis, perquè tampoc no està bé pegar de sorpresa a negú, i llavò ja vos cridaré, i pujareu, i dany! dany! cobrareu un dobber demunt s'altre tota sa marrota.

Aquells homos, sense pensar mal negun, per allò de que qui mal no fa mal no pensa, esperaren una mica, mentres que sa jaia se'n pujava an aquell casat, que era Ca-un dentista, es primer dentista de Ciutat, a on acudia molta de gent per posar-s'hi bé es barram, i l' homo tenia un parei de criats p'es servici de la casa i des parroquians.

Idó heu de creure i pensar que es dimonxe de jaia se'n puja a ca-aquell dentista i li diu:

—Senyor, aquí baix he deixats dos fis meus, que están rabiosos de mal de caixal, a veure si els-e poria arrabassar totes ses pessetes que les fan mal; i mos faria un bon favor.

—Prou! ¡prou! diu es dentista. ¡Això és lo que he mester jo! feina des meu art! Però bé! ¿i perquè no son pujats ells? ¡Que púgauen!

—Esper, senyor! diu sa jaia. Jo li diré lo que hi ha. És que es mal de caixal els ha agafat tan fort, que los ha tocat es cervell, i els pobrets van fuits de cap! no endevinen! ¡Figur-se que i han aferrada que les han de pagar una somada de mongetes i un ase per hom! ¡I no hi ha qui los trega de això! I llavò que, si negú no les fa lo que ells volen i jo hi som davant, se giren contra mi i es pitjor. Per això vostè me diga què és lo que costarà s'arrabassada, i el pagaré i me'n aniré a fer altres feines que tenc.

—Germaneta, diu es dentista, jo fas pagar una pesseta per cada caixal. ¿Quant les n he d'arrabassar a ells?

—Res, diu sa jaia, vetassi deu pessetes per lo que puga esser!

Les se treu, les dona an es dentista, i ¡per avall! per s'escala.

Me troba aquells dos betzols a 's mig des carrer que l'esperaven.

—Mirau, les diu, poreu pujar en ver, i a l'acte vos pagarán. Jo no puc estar pus perquè tenc una mala fi de feines encara. Amb-deu siau!

Ella s'esquitxa rebotint d'acanalada que se'n anava, i els dos tris-tras tris-tras puguen a ca's dentista.

Demanen p'es senyor de la casa, i es criat que hi havia a sa porta i que ja estava intès, les fa entrar an es despatx.

An aquells homos les va venir de nou ferm entrar allà dins i veure tantes d'eines extranyes i aquell senyor amb un davantal blanc de sa pitera fins an es peus. Així és que romangueren sense paraula.

—¡Bon dia i bon any! les diu es dentista. ¿Vol dir vos fan molt de mal aqueis caixals?

—¿Quins caixals? diuen ells.

—Vaja diu es caixaler, no fassou es desintès! ¡Ja hu sé tot! i poreu parlar amb tota confiança!

—Pero ¿què es que sab vostè? diuen ells.

—¡Veis quina una! ¡Sé que veniu per que vos arrabàs aqueis caixals que vos fan tan de mal!

—Senyor! digueren aquells, deix anar ses berbes! perquè lo que 's diu noltros les tenim a ses soles des peus! ¡Fassa favor per l'amor de Deu d'entregar-mos es dobbers que li va deixar ahir aqueixa dona que ara és sortida, perquè son dobbers nostros, de dos ases i dues somades de mongetes que mos va vendre.

—¡Deixau-ho anar, germanets, diu es dentista, an això d'ets ases i de ses mongetes i des dobbers, perquè jo no en sé res ni m'importa gens gens! Jo som un homo que'm guany la vida arrabassant caixals, i no m'empatx de res pus! Per lo meteix, seis-vos an aqueixa cadira, i veureu que d'aviat les vos hauré trets a tots aqueis caixals que vos fan tan de mal!

—Pero bé! diuen aquells dos. ¿I qui li ha dit a vostè que noltros venim aquí per res de caixals?

—I qui ha d'esser vengut, diu es den-

tista, més que sa vostra mare mateixa, que ara acaba de devallar s'escala d'aquí i que vos haurá dit que pujásseu?

—¿I aqueixa polissona, diuen aquells, li ha dit a vostè això des caixals i que noltros érem fis seus?

—Ja está clar que sí! diu es dentista!

¡Vaja, germanets, creis-me! ¡No perdem temps! ¡Que s'assega an aqueixa cadira més que depressa, i farem via! ¡No i vos fas avinent que sa vostra mare ja m'ha pagat davant! ¡Figurau-vos ara si estic ben descansat jo i ben segur de no perdre-hi res en tota aquesta cosa!

—Senyor! digueren l' Amo i s' Hortolá, si ella ha pagat, que los hi arrabassi a ella an es caixals, que es nostros fins aquí no mos han fet gens de mal mai, gracies a Deu, i tampoc no serem tan carabassens que les mos deixem arreballar assetsuaxi. ¡Que los arrabàs an aquell dimoni de jaia, que es el reverent dimoni, que ja és sa segona vegada que mos ha plomats, sa gran dimoniera!

—¡Jo no fas comptes encalsar-la gens! diu es dentista.

—¡I noltros sí que l'encalsarem! ¡I allà on la trobem, li feim sa pell! ¡No se'n escapa! ¡Un ase i una sorrada de mongetes per hom mos a robat aqueix dimoni de dona, i llavò mos ha menats aquí, que ha dit que vostè li gordava es dobbers i que les mos daria tot d'una!

—Idó si que es una llebra correguda aqueixa jaia! diu es dentista. ¡Veiau, idó, si l'assoliu! perquè així mateix és un paperet es que vos ha fet, que no és de fer a cristians.

I l' Amo i s' Hortolá devallen de ca's dentista, i ja son partits a córrer per dins Ciutat, demanant a tothom que topaven si havien vista passar una jaia així i així; negú les ne sabia donar noves.

No res, deixem-los cercat an aqueis dos babaluets, i dissapte qu'vé, ja veurem, si Deu ho vol i Maria, a on l'arribaren a aglapir an es dimoni de jaia l' Amo de So'n Frau i s' Hortolá de So'n Mas.

JORDI DES RECÓ

Es Baleu de So'n Tuti.

III

Com la gent sorti de Matines se trobaren amb sa desgracia d'aquella barraia des jugadors, i al punt tothom e-hu va sebre, i uns compatien es ferits, i ets altres no les compatien gens, sino que deien que més se'n mereixien per esser anats a baraiar se en bon vespre de Matines, quant era a l'esglesia que tenien ses feines i no a cap casa de joc.

Eren moltes ses taules de joc que s'eren armades aquella santa nit per cassinos i tavernes, i també n'hi havia haguts d'altres de jugadors que havien tengudes raons, i s'havien dit es nom des porc, pero no eren arribats a posar-se ses mans damunt com es d'aquell auerjò de Ca'n Mal-Cap ni manco havien feta navegar cap armeta.

Ja es una miseria, no vos cregueu, aqueix vici des jugar, que está tan extès i tan encarnat per tot, desde ses ciutats més poblades fins an es llogarets i redols de cases més insignificants, i que abeura de fel i de llágrimes tantes de cases i du sa miseria i sa desconcordia dins tantes de families. I lo més ferest és que aqueix vici tria d'una manera especial aquestes gran Festes des Neixement del Bon Jesús per fer mitg per tot arreu més que cap altra temporada de l'any. Això no vol dir que ses altres temporades no'n siguem ben servides des naufrag des joc, amb tants de xibius com té armats aqueix vici abominable; pero es més notat a ses Festes de Nadal.

No, an es jugadors, ánimes de cadafet, no els entra gens s'atracció celestial del Minyonet Jesús que aqueis dies du tot lo mon en revolt i fa que es qui de tot l'any no's recorden casi may que siguem cristians, se'n soles

recordar sa nit santa de Nadal, i s'acosten a l'esglesia, van a Matines i a sa «Missa des Gall», allà on molts de diumenjes, per un—gire'm aqueix a-salen sa missa.

Així n'hi va prendre an es Baleu de So'n Tuti, que, com va haver feta sa jugada, que va esser un des més nafrats en so perdre, quant En Mal-Cap les va fer buidar, i va veure que ets altres movien barraies, an es qui li demanaven que pegás, les va dir que no tenguessen ansia, que los pagaria fins a dobler i maia, pero que li era precis anar a Matines, i va fogir cap a l'esglesia, i encara va esser a temps a sentir un tros de Silbil'la.

Acabada sa «Missa des Gall» se'n va tot dret a sa «Posada», i dona pressa ferem a fogir tots cap a So'n Tuti. Sa veia que la vila li queia demunt i que lo que volia que es de ca-seua no hi fessen gaire sa torniola per que no arribassen a aclarir que ell també era an aquella jugada de Ca'n Mal-Cap, que havia capitat tan malament per ells encara que no fos estat a sa brega.

A sa Madona així meteix li va venir de nou que ell frissás tan de partir; pero aquella doneta tampoc no va anar a pensar que hi hagués hagut ni la mitat de la mitat de lo que hi va haver realment.

Arriben a So'n Tuti, se'n van a jeure, s'aixequen sol sortint, l'Amo tot esmús i morrotós i funest, conixent-se a la llego que tenia cosa, que n'hi havia succeida qualcuna de grossa; i sa Madona i N'Antonia, sa seua fia, feinegen per donar berenar a missatges i guardians, que tots anaven com a mostís i alisos.

Elles de tot d'una no's malpensaren de res; creien que seria que estarien fellons perquè enguany no hau morta ni rostida porcella, i an es missatges i an es guardians les sol caure tort haver de fer ses Festes de Nadal sense gens de porcella rostida; pero més gran-dia sa Madona se trobava dins es rebost, que tenia una finestra amb un reixats dins una boval, i sentí rall d'uns quants missatges, i sentí que anomenaven ferm: *L'Amo nostro així, l'Amo nostro així dessá i de sa jugada de Ca'n Mal-Cap*; pero la dona no poria aglapir bé lo que deien.

Allò la posá tan ansiosa i mal a p'er, que surt des rebost, i se'n va dins aquella boval, crida un d'aquells missatges, el se'n mena dalt es sòtil i li diu:

—Mira, essent jo dins es rebost, sense voler jo, me son arribades una partida de paraules vostres que no he pogudes a entendre, a on posá-veu *L'Amo nostro* i una jugada no sé d'on deieu. A mi bé has de veure tu que me cou massa tot lo de *L'Amo*, i no t'has d'extranyar que vulga aclarir que és tot això que deieu de l'Amo. Com més dolent sia lo que'n deieu, més n'interessa sebre-hu perquè me toca massa de prop.

—Madoneta, diu aquell missatge tot trastornat. ¿I jo que vos ho he de dir? Es poble en va ple, dins la vila no's parla d'altra cosa.

—Idó veus, diu sa Madona, jo no'n sé res. I ¿trobes tu que és just que tot hom e-hu haja de sebre i n'hagea de parlar per tot, i jo no n'haja de sebre res? ¿E-hu trobes tu que és just això?

—Madona, arriba a dir aquell missatge, sa raó vos vessa part demunt ses espalles. Es ver que vos pertoca sebre-hu. Per amor de Deu, Madoneta, no'm destapeu, vui dir, no digueu que som jo que vos ho he destapat.

—Com som dona, que no diré a negú qui és que m'ha donada sa claricia. Per lo mateix, diga-m'ho tot, sense amagar ni una til'la.

—Bono idó, diu aquell missatge, baix d'aqueixa paraula vostra jo vos diré lo que he vist i lo que m'han dit de tot aquest carro-portal. Veis, jo me'n anava a Matines un poc tart,

perque sa dona no estava gaire lliana amb s'infant menut que tenim, com sabeu, i passava per davant ca'n Mal-Cap, i tot amb-u me top amb un bolic d'homos que sortien d'aquella casa cridant i baraiant-se. Un de los quals era l'Amo nostro; pero ell no's baraiava; ell lo que deia:—Tot quant vos dec, vos ho vui pagar, no vos faltará una dobber. ¿Que hi ha que fer? Som estat desgraciat i foris: una altra vegada seré sortat!—I així com va porer se'n desfeu i ja li va haver copat cap a l'esglesia, i jo lo mateix per un altre carrer per que ell no'm vés. Sortin de sa «Missa des Gall», i me trob tothom que contava de ses guinavetades que hi havia hagudes davant Ca'n Mal-Cap de resultes de sa jugada que hi havien feta l'Amo nostro, l'Amo de So'n Catel'lo, En Tófol Taverneta, En Felet Quatr'uis, Es Pándol de Ca'n Meremec i dos de poble extern, que negú coneix. Es de So'n Catel'lo diuen que té una guinevetada a sa cuixa, que ¡valgali es greix! Si no, li serí arribada a s'os s'armeta que li clavaren. En Tófol Taverneta té un nyenyo an es clotell que hi poren enfonyar es puny i a s'esquena una escarrinxada de més d'un fore, que diuen si li arriba an es tel de ses costelles; En Quatr'uis té un bras fora des lloc i una ceia que li penja, d'un cop de pedra; es de Ca'n Meremec d'un uidiuen que no hi veurá pus, i llavò té una galta tota capolada i un parei de costelles rompudes; i es dos externs també diuen que están plens de cops-blaus i amb un aubelló per hom an es cap, que los brollava un bon brant de sanc. Es més, viu encara és estat l'Amo nostro que no és anat de barraies, sino a «Matines».

—I aqueixa barraia tan ferosta, diu sa Madona, de que venia?

—Jo vos ho diré, respón es missatge. Vos ho diré tal com m'ho han contat En Pep Dalí-brou, s'Escorbai i En Nas de Bota. M'han dit aqueis que ets externs i En Quatr'uis havien gonyat a l'Amo nostro i an ets altres i volien cobrar a l'acte; i aqueis deien que ja pagarien. I entre uns que frissaven massa de cobrar i ets altres que frissaven massa poc de pagar, al punt a hi son estats a bous, i han armada sa barraia, que ha acabat tan malament. I sa jugada sabeu que hu és estada de grossa, segons diuen! A mi m'han contat que es dos externs estaven convenguts amb En Quatr'uis; pero la primeria les deia tot ferm perquè l'Amo nostro, aqueix diantre d'homo, ja los guanyava trecentes o quatre centes lliures, i ets altres ja comensaven a fer comptes.

—¿Comptes, m'has di? s'exclama sa Madona. ¿Que no les coneix an aqueis jugadors fins? Ell primer se deixen perdre per enllepollir es ximplés, es beneits, per cridar tóts an es xibiu.

—Fos així com fos, diu es missatge l'Amo nostro, En Falet Taverneta, es de Ca'n Meremec i es de So'n Catel'lo assetsuaxi se posson a perdre i a perdre, i els han desposseits, pero de tot. Figarau que es de So'n Catel'lo ha perduda sa *corturada de So'n Talent* En Falet Taverneta cent corteres de xeixa, es de Ca'n Meremec ses cases a on está, i l'Amo nostro més de mil lliures; diuen que tot quant li queda, no li basta per pagar... Això és jo Madoneta! tot lo que sé de tal cabermoni. ¡Bé poreu creure que no vos ho hauria encetat mai ni vos n'hauria motat si vos no m'hagués obligat a dir-vos tot lo que jo hi sabia. Ara ja us ho he dit tot, ara ja hu sabeu, i no vos poreu queixar de que vos ho hagen duit amagat.

Poreu fer comptes com se degué posar aquella doneta quant hagué sentida tota sa contarella d'aquell missatge. Ses cames se segaren, sentis ses ales de cor ¡que s'acopaven, s'

hagué d'esseure, i se pensava tórcer es coll d'estormida.

Així com pogué se'n anà dins sa cambra i no va tenir altreremei que colgar-se, i allà plora qui plora a llàgrima viva, peio sensa fer gens d'es-cándol.

Crida des cap d'una estona N'Antonina i li diu:

—Fieta meua, no estic gens fina, i m'he haguda de colgar un poc a veure si m'espasará això que m'ha agafat. Mira si t'enginyarás per enllestir es dinar, fieta meua dolsa des meu cor.

—No tengueu ansia, ma mare, diu s'alotona; ja hi donaré cap. Ara digueu-me si voleu que vos fassa erballuusa o altra cosa per l'estil.

—No, fieta meua, diu aquella doneta. Deixem tota sola i tanca sa porta ben tancada, i per ventura m'espasará això, si Deu ho vol i Maria.

S'alota hu fa així, i ja és partida a enrengar es dinar mentres son pare sa passatja por davant ses cases mújol, engronyat, funest; es pobre veiet, l'Amo'n Biel, també s'ha hagut de colgar de pena i d'engunia perque ha aglapits dos altres missatges que també parlaven de sa jugada d'anit passada a Ca'n Mal-Cap, i los ho ha fet contar tot d'amagat, i poreu pensar com se deu esser posat també aquell homonet, tan bon homo i tan bon homo, que mai ha fet mal a negú més que an es pa.

So'n Tutí pareix una casa de mort, no es dia de Nadal, i tot per aqueix dimoni des jugar.

¡Ah jugadors jugadors! ruína de ses families, enverinadors de sa societat, pesta i afronta des pobles civilisats! ¡és Satanás en persona que vos ha vomitats damunt la terra per abeurar-la de fel i desconcordies i desgavells! ¡O si en fessen una lleva de tots voltros, que no'n quedás nascia en-lloc en-lloc del mon! ¡quina cosa més avenguda que seria!

I per pitjor aquest vici des jugar es casi tan vei com s'humanitat. No, no vos cregueu que sia cosa just des temps actual; desgraciadament és estat una nafra, una pesta, una ignominia de tots es sigles. Lo que hi ha, que modernament s'és extós aqueix vici una cosa de no dir per tot arreu, casi per tot allà on e-hi ha homos. ¡Que son de clars, Deu meu, es qui n'están nets! ¡Casi tan clars com es campanars!

¡Ai de sa societat si no tira aqueix vici a sa paret! ¡si no'l passa a ses mines des sofre!

(Acabard)

PAU FORA-EMBUIS

Homenatge

a D. Juan Valenzuela

Es que se tracta de tributar-li el trobam merescudissim, i mos hi adherim amb tota sa nostra ánima. Sí, pertoca a Mallorca fer qualque cosa per demostrar an el Sr. Valenzuela lo agradada i agraida que está de sa seua gestió com a diputat; i sobre tot están an el cas de demostrar-le-hi tots es mallorquins que estimen l'Esglesia Catòlica, que son s'immensa majoria, tot es qui's preocupen d'ets interessos morals i religiosos, des bé de ses ánimmes. Que's recordin tots aqueix que a D. Juan Valenzuela se deu que tenguem el doble número de parroquies que no teniem! Ell fonc que mos alcan-sa s'«Arregle Parroquial», i ja está dit tot. Per això tots es bons mallorquins a on tenen ses feines es a prendre part an aquest «Homenatge» que Mallorca tracta de fer an el digníssim ex-diputat D. Juan Valenzuela.

Es manacorins que hi vulguen firmar, que acudesquen an es nostre «Repartidor», Mestre Antoni Fiol, —Carrer d'En Ferrer, 5.—que té es fuis de paper per ses firmes. ¡Hala, idó, suscriptors i amics de LA AURORA! ¡cap a apuntar-vos an aqueix Homenatge a

D. Juan Valenzuela manca gent! ¡Fora vessa de caminar!

I ara veiau sa carta que que ets organitzadors de s'«Homenatge» mos han enviada.

Sr. Director de LA AURORA
Palma

MUY SR. NUESTRO: Firmado por Su M. el Rey el decreto de disolución de las Cortes, los Sres. diputados terminaron su honrosa misión. Son notorios el espíritu de abnegación y sacrificio, la incansable generosa solicitud, con que D. Juan Valenzuela ha venido trabajando en pro de cuantas iniciativas podían redundar en provecho de su distrito; sirviendo además los legítimos intereses particulares de todos los electores de Mallorca, sin distinción de precedencias políticas.

Al objeto de que, quienes se sienten satisfechos de la meritisima labor realizada por el Sr. Valenzuela, puedan dar público testimonio de la etima que dicho Señor se ha grangeado con su plausible proceder, los que suscriben acordaron organizar un banquete en obsequio de tan digno diputado, y tambien abrir una suscripción popular para regalarle un album con las firmas de cuantos quieran adherirse a este homenaje para cuya suscripción se fijan como cuota mínima la de diez céntimos y como máximas la de una peseta para los particulares y de veinticinco pesetas para las corporaciones y sociedades.

El banquete se celebrará el día 8 de Febrero próximo en el sitio que oportunamente se señalará, procurándose que el precio del cubierto no exceda de cinco pesetas.

Las suscripciones para el álbum y las listas de inscripción para el banquete se cerrarán el 31 de los corrientes.

En espera de que V. se dignará prestar calor a la idea y admitir adhesiones a estos actos, le anticipan las gracias y se repiten de V. afmos. ss. ss. q. s. m. b.—*Marias Company, Chantre, Mateo Amorós Alzina, Juan Guasp Reñés, José Sureda Massanel, José Fuster Pomar, Salvador Ros Ramonell, Miguel Ramón Tomás, Jerónimo Massanel Beltrán, Francisco Llompart Sagristá.*

Lo incorruptible

An En Vera-Veu.

Ran de l'aiga enmirallada del frescós taular d'un hort tot parla; l'aura aromada, la flor blava del recort,

l'excels girassol absort dins la plata de l'aubada, l'intima pau reposada del cor que aquí bat més fort,

l'ombra fresca del parral, la papallona frescal que'l bes del sol il·lumina...

tot, tot li diu alteu cor que dins la carn qui se mor dus una fibra divina.

J.C.

Recapte

Molt ben tet

E-hu es lo que fa es nostro bon amic particular D. Bernat Obrador, Retgidor de Ciutat, a ses sessions de s'Ajuntament! Lo que fa N'Obrador és seguir parlant en bon mallorquí, des que va entrar a la Sala. Es s'únic des Retgidors ciutadans que hu'fa, i amb això demostra tenir sentit comú. ¡Tan lletja es sa nostra llengo ben volguda, per no haver de servir per parlar en públic? Es qui diuen que no serveix, son es qui demostren que son ells que no serveixen més que per profanar es castellà. Ja fa anys que a Mallorca no més defensen s'us exclusiu des castellà en actes públics es qui se distingeixen per parlar malament tal llengo; casi tots ells tenen una pronúncia castellana que escarrinxa ses oreies: no fa més que profanar sa

llengo castellana. Com N'Obrador sab massa bé això i estima de cor sa nostra llengo i respecta molt sa castellana, no vol despreciar sa que mamá amb sa llet de sa mare ni malmenar sa que li mostraren a s'escola, com n'hi ha tants i tants que la malmenen, figurant se que la saben parlar, i no fan més que botxinetjar-la a lo baldrumer de tot. Sab N'Obrador que ses sessions de s'Ajuntament no se fan per tirar discursos i amollar a s'aixeta de s'eloquencia, sino per dir d'una manera plana i natural lo que dicta sa conciencia a cada Retgidor sobre ses diferents questions que's presenten a sa resolució des Municipi. Per això lo lògic, lo natural, lo raonable es que cada qual s'expres en sa llengo que té més per mà, no en cap llengo manlleuada, que només se sap a mitges i encara.

LA AURORA no pot deixar de tractar a D. Bernat Obrador s'enhora-bona més coral p'es bon sentit que demostra parlant sempre en bon mallorquí a ses sessions de s'Ajuntament de Ciutat. ¡Ja els-e convendria a caramull a molts des Retgidors ciutadans fer lo mateix que N'Obrador! ¡Que consti que no volem dir que no sapien es castellà! Lo que si deim que saben molt més i parlen millor es mallorquí i los auria molt més bé discutir en mallorquí que no en cap altra llengo.

Sa llengo mallorquina es sa nostra i ¡ai des poble que desprecia sa seua llengo! Es qui desprecia sa seua llengo, se desprecia, se nega, s'anulla a si mateix!

Beníssim!

¡Si que hi estam ben contents es qui escrivim LA AURORA! Es dia de Capdany mos arribá una postal de felicitació a LA AURORA d'una de ses personalitats més il·lustres d'Europa, ¡de primer poeta des temps moderns, l'Homer des sigle XIX, s'autor de *Mireio*, *Nerto i Calendau*, del venerable, de l'eximi, del sublim Frederic Mistral. ¡Ah idó? ¡Que vos pensáven? ¡E-hu sentiu, amics i inímics de LA AURORA? Sa postal va endressada a uns des redactors de LA AURORA, i diu: **Boni festo, bono annado e á L'Aurora longo mai!** (Bones Festes, bona anyada i també a L'AURORA, per molts d'anys!).

Això demostra una volta més que En Mistral lletgeix LA AURORA, que li enviam fa temps, i que la llegeix amb interés.

¡Quina honra més grossa que és això per noltros! ¡Es una honra grossa grossa, que un poeta tan meravellós tan sublim, tan en es cap d'amunt de sa fama i de sa gloria, lletgesca lo que noltros escrivim i s'hi deliti!

Que Deu nostro Senyor la hi pagui an En Mistral aqueixa honra extraordinaria que suposa per noltros sa seua felicitació! ¡Que Deu le hi pagui així com noltros procurarem agrair-le-hi amb tota l'anima!

¡Ben haja D^a Maria / antonia Sa vá!

Aquesta setmana es una glòria de Mallorca. Com a poetessa no'n coneixem cap que se fassa tan amunt dins tot es territori de sa nostra llengo, les illes Balears, Catalunya espanyola i francesa i el reino de Valencia. Es una Anima cristiana de sol a rel amb unes ales tan potents per fer-se amunt i volar p'es cel sublim, puríssim i sereníssim de sa poesia, que no son gaire es qui s'hi fan més amunt que ella, son poquíssims es qui hi volin tan delitosament, tan majestàticament.

Ara acaba de dur a terme una de tantes gestes poètiques seues, sa traducció des gran poema d'En Mistral

Mireio en versos catalans de sa meiteixa mida i nombre que es de s'incomparable epopeia mistraliana, uns versos gentilíssims, unes estrofes de sobirana garridesa i de ciclòpica valentia, a on se retraten meravellosament totes ses belles inefables de s'obra del gran Mistral. D'aqueixa derre-ra obra de D.^a Maria Antonia Salvá si que's pot dir en tota veritat que ets àngels e-hi canten!

Rèpiga sa sereníssima poetessa sa nostra més coral i entusiasta enhora-bona! ¡Deu la mos convervi molts d'anys per honor de la sobirana Poesia! Amèn!

Secció local

Demà comensarán, si Deu ho vol, a l'esglesia de St. Vicens Ferrer exercicis espirituals p'ets «Obrers Catòlics»; los predicarán el P. Caldentey i el P. Redal. ¡Hala manacorins! ¡no hi fassau falta! ¡An els Sants Exercicis teniu ses feines i no per cassinos i tavernes!

S'altra setmana se pegá foc an es sostre des «Rafal Nou» de l'amo'n Llorens Sitges i Riera. Se cremaren uns cinc cents quintars ¡de paia tammateix, que's calcula que valien 1000 pessetes. Sembla que calá es foc una espira que sortí per sa ximenea de sa cuina. Si no hi van tants de veinats a tair li ses cames an aquella foc ateria, se cremava tota la casa. Pobre gent! Son ben de compatir!

Dilluns passat passá d'aqueix mon a l'altre sa madona Catalina Parera i Fornés, després d'una llarga i penosa malaltia. ¡Que Deu haja acullida en pau la seua animeta i al cel la vegem! Enviam a tota la seua honorable familia el nostro condol més coral.

Sa novena de St. Antoni l'han feta a la Parroquia amb gran solemnidad i molta de gernació que hi acudia sentir es predicador que era es nostro bon amic Mn. Juan Aguiló, que se'n desfé com tot un homo.

Tal novena tenia es caràcter de rogativa, lo qual estava molt ben pensat. Si, es cosa de demanar una bona saó si es convenient, i demanar-ho fins que Deu mos haurá escoltats.

Dimars plogué a redols; devers sa Marina feu saó d'un pam, i per la vila devers mig. Dimegres avespre torná fer ruixadells i sa banda des matí una mica de neu.

Això naturalment dona coratge de que tal volta arribará a fer saó d'au-bellons. Pero lo que noltros trobam, que s'hauria de fer més penitencia, fins que es ninivites en feren, no alcansaren perdó de Deu. Bo es resar, pero també hi hauria d'haver més mortificació, amb lo que creim que mouríem més es cor de Deu a concedir-mos lo que li demanam.

No és tampoc que passem gust de veure patir sa gent amb mortificacions; lo que voldríem que Deu mos perdonás i mos enviás una bona saó, si convé.

¡Que se fasssa en tot i per tot sa voluntat de Deu!